

- закріплення на законодавчому рівні недоторканості та неперервності фінансування соціальних видатків;
- підвищення контролю за соціальними програмами.

Література:

1. Алексеєнко Л.М. Удосконалення функціональних елементів бюджетування видатків сфери соціально-культурних послуг в Україні / Л.М. Алексеєнко, Б.С. Шулюк // Сталій розвиток економіки. – 2013. – №2 (19). – С. 336–341.
2. Бечко П.К. Фінанси: навч. посіб. / П.К. Бечко, Л.Д. Тулуш, В.П. Бечко, П.М. Боровик. – Львів: Новий Світ-2000, 2011. – 345 с.
3. Пігуль Н.Г. Теоретичні аспекти формування соціальної сфери в сучасних економічних умовах [Електронний ресурс] / Н.Г. Пігуль // Ефективна економіка. – 2013. – №11. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2506>.
4. Шулюк Б.С. Особливості бюджетного планування і прогнозування видатків на сферу соціально-культурних послуг в умовах економічних трансформацій / Б.С. Шулюк // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – №1. – С. 35–45.

Гомзяк Сергій

Студент групи ФУПОМ-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І.П.

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ У СКЛАДІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Мобілізація певної суми грошових коштів для забезпечення виконання державою покладених на неї функцій формують доходи бюджету. Доходи бюджету відіграють значну роль у соціально-економічному розвитку держави. Провідне місце в дохідній частині місцевих бюджетів посідають податкові надходження. Податки є обов'язковим елементом фінансово-економічної системи кожної держави без якого неможливе її ефективне функціонування. Вони виступають джерелом наповнення як державного, так і місцевих бюджетів та вагомим інструментом регулювання економічних процесів, дієвим важелем перерозподілу фінансових ресурсів. За допомогою податків держава може проводити певну економічну, науково-технічну та соціальну політики.

Податкові надходження місцевих бюджетів представлені окрім місцевих і загальнодержавними податками, зборами (обов'язковими платежами), які сплачуються юридичними та фізичними особами, акумулюються в дохідній частині бюджету і призначені для задоволення суспільних потреб через розподіл та перерозподіл частини вартості ВВП. Співвідношення місцевих податків і зборів та загальнодержавних податків

і зборів у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів вказує на суттєву перевагу саме загальнодержавних платежів (5% проти 95% відповідно).

Зважаючи на постійне щорічне зростання видатків місцевих бюджетів через необхідність забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень постає необхідність у постійному зростанні джерел їх фінансування. Як правило, найбільш вагомим джерелом фінансового забезпечення виконання функцій органів місцевої влади і самоврядування є загальнодержавні податки і збори. А тому виникає необхідність удосконалення механізму їх справляння та ефективного фінансового контролю за цим процесом.

Основна частина доходів місцевих бюджетів утворюється за рахунок частки від загальнодержавних податків і зборів. Це свідчить про недостатність фіскальної незалежності місцевих бюджетів.

Децентралізація визначена пріоритетним напрямом реформування бюджетної системи України, проте без розширення дохідної бази місцевих бюджетів неможливо забезпечити їх наповнюваність та ефективність функціонування. Фінансова децентралізація є основою незалежності, життєздатності органів місцевої влади, яка дає їм можливість вирішити важливі питання місцевого значення [4].

Схвалені Парламентом наприкінці 2014 р. зміни до бюджетного та податкового законодавства кардинально змінили якість фінансового забезпечення територіальних громад. Результати виконання місцевих бюджетів за 2015 р. підтверджують позитивні тенденції реформи міжбюджетних відносин. Так, приріст надходжень до загального фонду місцевих бюджетів проти 2014 р. (у співставних умовах та без урахування територій, що не підконтрольні українській владі) склав 42,5% або 26,8 млрд. грн. Приріст податкових надходжень місцевих бюджетів складає, зокрема:

- податку на доходи фізичних осіб – 21,8% і склав 47,1 млрд. грн. Слід зазначити, що рівень виконання річного показника склав 99,8% чого раніше не спостерігалось;

- плати за землю – 30,1% і склав 13,2 млрд. грн. (рівень виконання річного показника 102,2%);

- податку на нерухоме майно 0,7 млрд. грн., що в 4 рази більше ніж за весь 2014 р.;

- акцизного податку з роздрібною торгівлі підакцизними товарами, який запроваджено з 01.01.2015, надійшло 7 млрд. грн.

За даними Державної фіскальної служби України та Міністерства фінансів за всіма податковими надходженнями до місцевих бюджетів у середньому по Україні спостерігалось стабільне виконання та перевиконання прогнозних показників. Такі позитивні зрушення

пояснюються змінами в системі бюджетного планування, за яке на місцевому рівні з 2015 р. відповідали виключно органи місцевого самоврядування. Справило свій позитивний вплив і запровадження нової системи вирівнювання, яка більшу частину коштів дозволяла залишати на місцях.

Нова система вирівнювання є стимулюючою. Якщо раніше з місцевих бюджетів-донорів на користь державного бюджету вилучалися всі кошти, то тепер тільки 50% і лише для вирівнювання спроможності інших територій, а не на користь державного бюджету.

Внаслідок застосування нової системи бюджетного планування та вирівнювання на 22% зменшилася кількість дотаційних місцевих бюджетів, а на 11,5% зросла кількість місцевих бюджетів-донорів, які, таким чином, менше залежать від прийняття рішень у центрі. Крім того, 10,2% місцевих бюджетів стали повністю збалансованими. У 2014 р. таких бюджетів взагалі не було. Частка власних ресурсів у структурі місцевих бюджетів збільшилася на 30% (в середньому по країні без врахування ПДФО), а якщо враховувати в розрахунках ПДФО (який із закріпленого податку став власним ресурсом місцевого самоврядування), то – втричі. Органи місцевого самоврядування отримали реальні ресурси для вирішення питань місцевого значення (ЖКГ, благоустрій, місцеві соціально-економічні програми, оновлення інфраструктури) [2, с. 20].

Внаслідок змін до Податкового кодексу [3] відбулися суттєві зміни в системі місцевого оподаткування.

По-перше, розширено права органів місцевого самоврядування зі встановлення податкових ставок та пільг з місцевих податків і зборів.

По-друге, до категорії місцевих податків нарешті переведено плату за землю, що створило умови для реалізації принципу повсюдності місцевого самоврядування, оскільки виключно місцеві ради тепер встановлюють ставки та пільги з плати за землю, в тому числі за межами населених пунктів.

По-третє, в складі податку на нерухоме майно запроваджено оподаткування комерційної та нежитлової нерухомості (орієнтовні додаткові надходження 1,7 млрд. грн.).

Крім того, Податковим кодексом запроваджено фактично новий вид місцевого податку – 5%-й акцизний податок з вартості реалізованих на території тютюнових виробів, алкогольних напоїв та нафтопродуктів. Ці кошти зараховуються до загального фонду місцевих бюджетів напряму та використовуються місцевими радами на власний розсуд.

Найважливішим моментом нововведення є те, що нова редакція Бюджетного кодексу [1] стала законодавчою основою для стимулювання територіальних громад до об'єднання з метою підвищення їхньої спроможності. У разі об'єднання такі громади наділяються такими ж

повноваженнями та ресурсами, які є у міст обласного значення. Натомість територіальні громади, що залишаються осторонь цього процесу, позбавляються права на виконання делегованих державою повноважень.

Громади, об'єднані відповідно до Закону та регіонального Перспективного плану формування територій спроможних територіальних громад, отримують значні преференції в частині фінансового та ресурсного забезпечення, зокрема ПДФО.

Таким чином, основним джерелом зростання доходів місцевих бюджетів в Україні залишається ПДФО. Основною умовою для збільшення даного показника, з урахуванням соціально-економічного становища в країні є збільшення заробітної плати, ліквідація тінізації доходів громадян.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI із змінами станом на 01.01.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Місцеве самоврядування в Україні 2015. Асоціація міст України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.2auc.org.ua>.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>.

4. Ресурси місцевих бюджетів на 2016 р. (прогнозні розрахунки Мінфіну) станом на 01.09.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/MichaelYudkovich/2-2016-0109152>

Гончарук Олена

Студентка групи ФДГзм-21

Науковий керівник – д.е.н., професор Кізима Т.О.

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬВ ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОЩАДНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Загальною закономірністю в процесі формування та реалізації ощадно-інвестиційної поведінки домогосподарств є поділ процесу динаміки персональних заощаджень на три основні стадії: неінтенсивні заощадження в період початку трудової діяльності; інтенсивні заощадження, що накопичуються в період до досягнення пенсійного віку; забезпечення поточного споживання за рахунок зниження накопиченого обсягу активів після виходу на пенсію.